

Nutritiv sond

Förvaltning: Social- och omsorgsförvaltningen
Dokumenttyp: Stöd och vägledning
Dokumentansvarig: Medicinskt ansvarig sjuksköterska
Dokumentnamn: Nutritiv sond
Utfärdad: 2010
Reviderad: 2012, 2015, 2017, 2018-01-04, 2018-02-09
Dnr Än: 2017-118
Dnr SON: 2017-98

Innehåll

Nutritiv sond	3
Dietist	3
Logoped	3
Olika infarter för tillförel av sondnäring	3
Vid utskrivning från slutenvård	3
Sällankompetens	4
Kostnadsansvar	4
Sondnäringssump	4
Aggregat	4
Sondnäring	5
Initialt efter dietistbedömning i samband med utskrivning	5
Patient som har fortsatt behov av sondnäring i ordinärt boende	5
Patient i särskilt boende som har fortsatt behov av enbart sondnäring	5
Nasogastrisk sond	5
Att tänka på i samband med sondmatning	5
Länkar	5

Nutritiv sond

Nutritiv sond ordineras av läkare. Enteral nutrition ordineras av läkare eller dietist. Sondnäring kan ersätta all annan näringstillförsel eller ges i kombination med mat och dryck. All enteral nutrition utformas individuellt.

- Sondmatningen ska ske under regelbunden eller kontinuerlig tillsyn hos patienter med kognitiv nedsättning
- Behov av eventuell övervakning av sondmatning kan bedömas av läkare
- Personer som inte har normal sväljreflex ska övervakas extra noga på grund av att sondnäringen kan "backa" upp i matstrupen och gå ner i lungorna

Dietist

Dietist ordinerar sondnäring efter patientens energi-, protein-, och vätskebehov. Uppföljning sker regelbundet. Kommunens dsk/ssk kan kontakta ansvarig dietist i Region Östergötland för uppföljning och eventuell justering av ordination.

Logoped

Logoped utformar vid behov ett sväljträningsprogram. Målet kan vara att träna upp sväljförmågan för att kunna äta och dricka naturligt. Kommunens dsk/ssk kan kontakta logoped på Rörelse & Hälsa i Region Östergötland för konsultation.

Olika infarter för tillförsel av sondnäring

- Nutritiv sond: Sond via näsan där sondnäring ges. Matning via nutritiv sond kan inte delegeras av sjuksköterska
- Gastrostomi/PEG/knapp, för mer info se: www.linkoping.se/mas

Vid utskrivning från slutenvård

Vårdplan ska ge information om ordination av dietist och logopeds ordination av sväljträningsprogram samt vem som ansvarar för uppföljning. Överenskommelse mellan utskrivande enhet och kommunal hälso- och sjukvård ska finnas och dokumenteras i vårdplanen. Där ska även framgå:

- Om regionen eller kommunal hälso- och sjukvård (oavsett boendeform) ansvarar för byte av den nutritiva sonden. Datum för byte.
- Rutin vid planerat byte av nutritiv sond eller om sonden åker ut
- Vilka läkemedel som måste ges och ev. infusionsbehandling om ny sond inte kan sättas direkt av kommunal hemsjukvård
- Kontaktuppgifter till utskrivande enhet

Om nutritiv sond behöver sättas på sjukhus är alltid dagtid vardagar på utskrivande enhet att föredra framför akutmottagningen.

Sällankompetens

Att sätta en nutritiv sond kan för dsk/ssk vara en sällankompetens och konsultativt stöd kan behövas. Region Östergötland ansvarar för att säkerställa tillgång till konsultativt stöd vid sällankompetens.

Byte av nasogastrisk sond ska ske på sjukhuskliniken om:

- Kompletta vårdplan enligt ovan saknas
- Patienten inte kan medverka vid sondaättning
- Patienten har sväljsvårighet
- Röntgenkontroll ordinerats efter sondaättning
- Av annan orsak som bedöms patientosäker

Sondbytet kan ske utanför sjukhuset då kompetens finns hos dsk/ssk och komplett vårdplan upprättats av regionen.

Ställningstagande till byte från nutritiv sond till gastrostomi/PEG

Dsk/ssk i kommunal hälso- och sjukvård ska initiera primärvårdsläkarens ställningstagande för bedömning av byte till gastrostomi/PEG. Detta sker 9-12 veckor efter patientens utskrivning från sjukhus. Efter ställningstagande skickar primärvårdsläkaren remiss till kirurgkliniken för bedömning.

Kostnadsansvar

Sondnäringspump

Kliniken där patienten är inskriven hyr pumpen för kommunens räkning, av modell Compat Ella, som används i kommunen. Kliniken ansvarar för att pump finns vid utskrivning från sjukhus.

Aggregat

Aggregat som passar sondnäringspump Compat Ella beställs från sjukhusköket av dsk/ssk i kommunen.

Sondnäring

Initialt efter dietistbedömning i samband med utskrivning

Sondnäring förskrivs av dietist oavsett boendeform då behandling med enteral nutrition påbörjas. Dietist har uppföljningsansvar så länge patienten har behov av sondnäring.

Patient som har fortsatt behov av sondnäring i ordinärt boende

Dietist i primärvården förskriver sondnäring.

Patient i särskilt boende som har fortsatt behov av enbart sondnäring

Vid utskrivning från sjukhus skickar vårdavdelningen med sondnäring för sju dagar. Dietist förskriver inte, boendet ansvarar för inköp av sondnäring. Sondnäring beställs från sjukhusköket eller av den leverantör som utföraren har avtal med (oftast OneMed.) Patienten betalar kostavgift till kommunen. Vissa vårdcentraler fakturerar boendet där patienten finns efter att dietist har föreskrivit sondnäring. Patienten betalar kostavgift till kommunen.

Nasogastrisk sond

Vid utskrivning från sjukhuset då patienten fått nasogastrisk sond för första gången skickar vårdavdelningen med en sond för första bytet. Kommunens utförare ansvarar för att rätt nutritiv sond beställs för kommande byten, oavsett om det sker i kommunen eller på sjukhus. Kommunen ska alltid skicka med en nasogastrisk sond då bytet sker på sjukhus.

Att tänka på i samband med sondmatning

Följ vårdhandbokens instruktioner, länk finns nedan.

För att förhindra infektioner följ basala hygienrutiner. Sondnäring, aggregat och andra tillbehör ska behandlas aseptiskt. Sondnäringen ska vara rumstempererad.

Patienten ska sitta i en stol eller i säng med höjd huvudända minst 30 grader.

Sondnäring ska ges i sittande ställning. Om patientens tillstånd inte medger sittande ställning eller höjd huvudända ska sjuksköterskan i samråd med läkare besluta om vilken ställning patienten ska ha vid sondmatning.

Länkar

Förberedelser och kontroller sondnäring <http://www.vardhandboken.se/Texter/Nutrition-enteral/Oversikt/>

Läkemedel via sond <https://www.lakemedelsverket.se/sv/behandling-och-forskrivning/behandlingsrekommendationer>

Komplikationer och risker. Eventuella komplikationer ska omedelbart åtgärdas och dokumenteras <http://www.vardhandboken.se/Texter/Nutrition-enteral/Komplikationer/>